

Quản lý hoạt động trải nghiệm khối lớp 2 thông qua trường hợp nghiên cứu ở các trường tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

Phạm Thị Hà An*

* Trường Đại học Cần Thơ

Received: 18/6/2024; Accepted: 12/7/2024; Published: 22/7/2024

Abstract: The experiential activities of second-grade students at the primary schools are a mandatory part of the 2018 General Education Program. This study focuses on the current management situation of experiential activities of second-grade in primary schools in Ninh Kieu District, Can Tho City. The results indicate that experiential activities of second-grade has been implemented with various and diverse forms, but there are still many limitations in organization, management, assessment, and facilities. To improve this situation, the study proposes recommendations to address the remaining issues in managing experiential activities of second-grade in elementary schools in Ninh Kieu District, Can Tho City. Consequently, aiming to enhance educational effectiveness and comprehensive development for students.

Keywords: Experiential activities, second grade, primary schools, General Education Program

1 Đặt vấn đề

Hoạt động trải nghiệm (HĐTN) ở cấp Tiểu học là hoạt động giáo dục bắt buộc được thực hiện từ lớp 1 đến lớp 12 theo quy định của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Hoạt động trải nghiệm nói chung và hoạt động trải nghiệm khối lớp 2 nói riêng giúp hình thành và phát triển cho HS các phẩm chất chủ yếu, năng lực chung và một số năng lực thành phần đặc thù khác. Thực tế hiện nay cho thấy, HĐTN khối lớp 2 ở bậc tiểu học đang được diễn ra khá phong phú và đa dạng dưới nhiều hình thức khác nhau. Tuy nhiên, việc thực hiện các HĐTN khối lớp 2 cho học sinh (HS) gặp không ít những khó khăn về kế hoạch, chương trình, phương pháp, kinh phí và đặc biệt là thời gian. Vì vậy, nghiên cứu này góp phần giải quyết khoảng trống nghiên cứu về thực trạng quản lý hoạt động trải nghiệm cho HS tiểu học ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ. Kết quả nghiên cứu có thể là nguồn tham khảo hữu ích cho cán bộ quản lý các trường tiểu học trong tổ chức và quản lý hoạt động trải nghiệm cho HS theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

2. Nội dung và kết quả nghiên cứu

2.1. Các đánh giá về hoạt động và quản lý hoạt động trải nghiệm khối lớp 2 ở các trường tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

2.1.1. Hoạt động trải nghiệm khối lớp 2 ở các trường tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

*Thành tựu

Đa số Giáo viên (GV) đều nhận thức được tầm quan trọng của việc tổ chức HĐTN nói chung và HĐTN khối lớp 2 ở các trường tiểu học nói riêng. Các

HĐTN khối lớp 2 được tổ chức thường thu hút được sự tham gia, tập trung chú ý của HS, mang lại hiệu quả cao. GV quan tâm đến vấn đề lựa chọn nội dung và lập kế hoạch và triển khai tổ chức HĐTN khối lớp 2 trong dạy học. Hoạt động trải nghiệm đã giúp HS lớp 2 phát triển các năng lực tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo. HS trở nên tự tin hơn trong giao tiếp, biết cách làm việc nhóm hiệu quả và có khả năng xử lý các tình huống phát sinh trong học tập và cuộc sống. Các HĐTN khối lớp 2 đã tạo điều kiện cho HS áp dụng kiến thức đã học vào các tình huống thực tế. Chẳng hạn, qua các buổi tham quan, HS có thể liên hệ các bài học về tự nhiên và xã hội, toán, tiếng Việt vào thực tế, từ đó hiểu sâu hơn và nhớ lâu hơn kiến thức đã học. Công tác phối hợp được thực hiện tương đối tốt giữa các GV, cũng như giữa GV với cha mẹ HS và cùng với các lực lượng bên ngoài nhà trường.

***Hạn chế:** Một số GV khối lớp 2 khi giảng dạy đã quan tâm đến tổ chức các HĐTN cho HS. Tuy nhiên, công tác tổ chức thường theo cảm hứng, tiến hành rời rạc mà không dựa trên quy trình cụ thể, những nguyên tắc cần thiết như đáp ứng mục tiêu, nội dung giáo dục, đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi của HS. GV tổ chức các hoạt động chưa dựa trên cơ sở thực tiễn của điều kiện địa phương, nhà trường mà áp dụng máy móc, thiếu sự liên kết giữa các lực lượng giáo dục.

2.1.2. Quản lý hoạt động trải nghiệm khối lớp 2 ở các trường tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

***Thành tựu:** Đa số CBQL, GV và HS có nhận thức đúng đắn về vai trò, ý nghĩa của HĐTN khối

lớp 2 trong việc hình thành cho HS thói quen và hoàn thiện các năng lực, phẩm chất trong quá trình học tập. Nội dung HĐTN khối lớp 2 ở các trường tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ được đánh giá đa dạng, phong phú, phù hợp với điều kiện cụ thể của từng trường và đáp ứng nhu cầu, tâm sinh lý HS. Các HĐTN khối lớp 2 được thiết kế khoa học, sáng tạo, giúp HS tiếp thu kiến thức một cách hiệu quả và hình thành các kỹ năng cần thiết. Hoạt động trải nghiệm khối lớp 2 rèn luyện cho HS tính tự giác, kỷ luật, biết yêu thương, chia sẻ và có ý thức trách nhiệm với bản thân, gia đình và cộng đồng. Tham gia các hoạt động tập thể, HS có cơ hội học cách hợp tác, giúp đỡ lẫn nhau, từ đó hình thành những phẩm chất tốt đẹp và ý thức cống hiến cho xã hội. Trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ GV cơ bản đáp ứng yêu cầu thực hiện nhiệm vụ dạy học, giáo dục, trong đó có tổ chức HĐTN khối lớp 2. Các GV được tập huấn thường xuyên về phương pháp tổ chức HĐTN khối lớp 2, có năng lực sáng tạo và khả năng truyền đạt tương đối rõ ràng, dễ hiểu. Công tác phối hợp quản lý HĐTN khối lớp 2 giữa nhà trường, gia đình và địa phương được thực hiện hiệu quả. Chính quyền địa phương, Sở Giáo dục và Đào tạo, Ủy ban nhân dân và cha mẹ HS đều quan tâm, tạo điều kiện và chỉ đạo sát sao cho HĐTN nói chung và HĐTN khối lớp 2 nói riêng. Cơ sở vật chất, thiết bị về cơ bản đáp ứng việc tổ chức HĐTN.

***Hạn chế**

Nhận thức của CBQL, GV, HS và các lực lượng giáo dục khác trong và ngoài nhà trường chưa đồng bộ về vị trí của HĐTN khối 2 trong CTGDPT 2018. GV chưa chú trọng tham gia các buổi tập huấn về tổ chức HĐTN khối lớp 2 (theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực HS) dẫn đến GV thiếu kỹ năng quản lý và tổ chức các HĐTN khối lớp 2. Làm cho các hoạt động giáo dục không đạt được hiệu quả như mong muốn. Kế hoạch tổ chức HĐTN khối lớp 2 giữa các trường không đồng bộ, dẫn đến chất lượng hoạt động không đồng đều. Một số trường chưa có kế hoạch chi tiết và cụ thể, thiếu sự linh hoạt trong việc điều chỉnh kế hoạch theo thực tế.

HĐTN cho HS khối lớp 2 hiện nay đang tồn tại một số bất cập, thể hiện qua sự chênh lệch về mức độ tổ chức và tham gia giữa các trường tiểu học. Một số trường có tần suất tổ chức HĐTN khối lớp 2 phong phú và đa dạng, mang lại nhiều lợi ích cho HS trong việc phát triển kỹ năng và kiến thức. Tuy nhiên, cũng có nhiều trường còn hạn chế về số lượng và chất lượng hoạt động, khiến cho hiệu quả giáo dục chưa cao. Bên cạnh đó, các trường tiểu học thường ưu tiên lựa chọn những hình thức tổ chức HĐTN dễ triển khai, ít tốn

kém kinh phí. Điều này dẫn đến việc các hình thức HĐTN mang tính khám phá, trải nghiệm trực tiếp như: Khám phá; Thử nghiệm, tương tác; Cống hiến ít được quan tâm, ảnh hưởng đến sự phát triển HS. Một số GV còn chưa linh hoạt, sáng tạo trong việc lựa chọn các phương pháp giáo dục phù hợp trong việc phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của HS như phương pháp nêu gương; phương pháp giáo dục bằng tập thể; phương pháp thuyết phục; phương pháp tranh luận; phương pháp khích lệ, động viên;... Công tác kiểm tra, đánh giá chưa được thực hiện thường xuyên và hiệu quả, dẫn đến khó khăn trong việc điều chỉnh và cải tiến hoạt động giáo dục. Một số trường chưa xây dựng hệ thống tiêu chí đánh giá rõ ràng, cụ thể và thiếu sự tham gia của các bên liên quan trong quá trình đánh giá. Mặc dù nhận được sự hỗ trợ từ phụ huynh và cộng đồng, nhưng vẫn còn gặp nhiều hạn chế về mức độ tham gia và đóng góp. Nguyên nhân chính là do phụ huynh chưa thực sự hiểu rõ vai trò và tầm quan trọng của HĐTN khối lớp 2, dẫn đến sự hợp tác chưa tích cực. Bên cạnh đó, do kinh phí còn hạn hẹp, việc khen thưởng cho các GV hoàn thành tốt các hoạt động giáo dục HĐTN chưa được thực hiện kịp thời. Một số trường tiểu học trên địa bàn quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ đang gặp nhiều khó khăn do thiếu hụt về cơ sở vật chất và phương tiện dạy học. Các trường này thiếu các phòng chức năng, phương tiện dạy học và tài liệu hỗ trợ HĐTN, ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng hoạt động.

2.2. Một số khuyến nghị đối với quản lý hoạt động trải nghiệm khối lớp 2 ở các trường tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

2.2.1 Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

Tổ chức các lớp bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý HĐTN khối lớp 2 nói riêng và quản lý HĐTN nói chung cho CBQL. Tổ chức các lớp bồi dưỡng nâng cao năng lực và kỹ năng tổ chức HĐTN khối lớp 2 cho GV. Thường xuyên cập nhật các văn bản có nội dung liên quan đến HĐTN khối lớp 2, triển khai kịp thời tới các trường tiểu học trên địa bàn quận.

Xây dựng và ban hành các văn bản hướng dẫn GV tổ chức HĐTN khối lớp 2 cho HS. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, chỉ đạo việc quản lý HĐTN khối 2 của Hiệu trưởng các trường.

Thường xuyên tổ chức các hội thi GV chủ nhiệm giỏi cấp quận, cấp thành phố để tạo cơ hội cho GV trao đổi, học hỏi kinh nghiệm. Tổ chức hội thảo, chuyên đề, thao giảng cụm, tập huấn nhằm nâng cao năng lực quản lý, nâng cao kiến thức, kỹ năng tổ chức HĐTN khối lớp 2 cho CBQL, GV, Tổng phụ trách Đội các

trường tiểu học. Tổ chức các buổi tham quan, học tập, chia sẻ kinh nghiệm; các chuyên đề mẫu về thực hiện HĐTN khối lớp 2 để các trường tiểu học cùng rút kinh nghiệm và học tập lẫn nhau. Tham mưu cho Ủy ban nhân dân Thành phố và Ủy ban nhân dân Quận tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, đảm bảo điều kiện tổ chức HĐTN khối lớp 2 cho các trường tiểu học. Hằng năm có đánh giá sơ kết, tổng kết biểu dương, khen thưởng kịp thời những tập thể, cá nhân tổ chức các HĐTN khối lớp 2 cho HS hiệu quả. Nhân rộng phổ biến rộng rãi những GV điển hình đã tổ chức, thực hiện hiệu quả HĐTN khối lớp 2 trong quá trình giảng dạy.

2.2.2. Đối với Đội ngũ Cán bộ quản lý các trường tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

Tăng cường công tác tham mưu cho Sở GD&ĐT, Phòng GD&ĐT về xây dựng, sửa đổi các chính sách liên quan đến công tác tổ chức HĐTN khối lớp 2, đầu tư cơ sở vật chất, phương tiện dạy học chuẩn bị phục vụ cho hoạt động giáo dục của nhà trường nói chung và HĐTN khối lớp 2 nói riêng. Tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho đội ngũ CBQL, GV thấy được tầm quan trọng của HĐTN khối lớp 2 và quản lý HĐTN khối lớp 2 trong nhà trường.

Hiệu trưởng nhà trường cần là người trực tiếp chỉ đạo, điều hành HĐTN khối lớp 2; xây dựng kế hoạch sát với thực tiễn nhà trường; chủ động trong việc quản lý, chỉ đạo thực hiện kế hoạch; tăng cường hoạt động kiểm tra, đánh giá và khen thưởng kịp thời trong HĐTN khối lớp 2. Tạo ra môi trường và động lực để GV tự giác, sáng tạo tổ chức hoạt động trải nghiệm cho HS. Nâng cao kỹ năng lập các kế hoạch quản lý HĐTN khối lớp 2 trong nhà trường. Thực hiện tốt công tác bồi dưỡng, tập huấn về HĐTN khối lớp 2 cho GV.

Thường xuyên kiểm tra, đánh giá việc thực hiện các kế hoạch quản lý HĐTN khối lớp 2 đúng tiến độ và mục tiêu đã đề ra. Qua đó kịp thời khen thưởng, phát huy các thành tích, hỗ trợ, tư vấn, uốn nắn kịp thời những sai lệch để đảm bảo các HĐTN khối lớp 2 được thực hiện đúng hướng và có chất lượng. Có các giải pháp đầu tư về cơ sở vật chất, phương tiện dạy học được khai thác, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực vật chất của nhà trường và địa phương phục vụ tốt cho các HĐTN khối lớp 2. Xây dựng mối quan hệ tích cực để tạo được sự đồng thuận, ủng hộ tin tưởng của chính quyền địa phương, các ban ngành, đoàn thể và cha mẹ HS với các hoạt động của nhà trường nói chung và HĐTN khối lớp 2 nói riêng. Kịp thời động viên, khen thưởng đối với cá nhân, tập thể làm tốt và phê bình những vi phạm trong công tác tổ chức thực hiện HĐTN khối lớp 2.

2.2.3. Đối với Đội ngũ giáo viên các trường Tiểu học quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ

Nhận thức đúng về vị trí, vai trò, chức năng và tầm quan trọng của HĐTN khối lớp 2 trong công tác giảng dạy. Không ngừng nâng cao trình độ, năng lực, tham gia đầy đủ các khóa tập huấn, thao giảng, chuyên đề đẩy mạnh sử dụng phương pháp dạy học tích cực theo hướng phát triển năng lực trong HĐTN khối lớp 2. Đa dạng hoá các hình thức HĐTN khối lớp 2 phù hợp trình độ HS tiểu học như: hoạt động câu lạc bộ, tổ chức trò chơi, tổ chức diễn đàn, sân khấu tương tác, tham quan dã ngoại, tổ chức các hội thi, cuộc thi, tổ chức sự kiện;... nhằm tạo hứng thú, sự say mê tìm tòi, khám phá cho HS. Sẵn sàng chia sẻ những kinh nghiệm, giúp đỡ đồng nghiệp trong công tác tổ chức hoạt động trải nghiệm của lớp, của tổ chuyên môn và trong phạm vi toàn trường. Phát huy tính tích cực chủ động, gương mẫu, hăng say trong nghiên cứu khoa học, sáng tạo trong công tác tổ chức thực hiện các chủ đề của HĐTN khối lớp 2. Phối hợp đồng bộ, nhịp nhàng với các cá nhân, bộ phận, tổ chức khác trong nhà trường, cũng như cha mẹ HS và các lực lượng xã hội nhằm phát huy sức mạnh tập thể, tăng cường các điều kiện cần thiết để tổ chức các HĐTN khối lớp 2 thuận lợi và hiệu quả mang lại kết quả cao nhất.

3. Kết luận

Thực tế cho thấy, công tác tổ chức HĐTN khối lớp 2 chưa đồng bộ, thiếu linh hoạt và sáng tạo trong phương pháp giáo dục, cùng với sự thiếu hụt cơ sở vật chất, trang thiết bị và chưa phát huy được tối đa năng lực, phẩm chất của HS. Để nâng cao chất lượng và hiệu quả của HĐTN khối lớp 2, cần có những biện pháp cụ thể từ các cơ quan quản lý giáo dục như tổ chức các lớp bồi dưỡng, cập nhật văn bản hướng dẫn, tăng cường công tác kiểm tra, đánh giá và thúc đẩy sự hợp tác giữa các bên liên quan. Các trường tiểu học ở quận Ninh Kiều, thành phố Cần Thơ cần linh hoạt, sáng tạo hơn trong việc tổ chức các HĐTN nói chung và HĐTN khối lớp 2 nói riêng, đồng thời chú trọng hơn đến công tác kiểm tra, đánh giá và phát huy tối đa sự tham gia của cha mẹ HS và các lực lượng bên trong lẫn bên ngoài nhà trường.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể năm 2018*.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư 32/2018/TT -BGDDT ngày 26/12/2018 ban hành chương trình giáo dục phổ thông*.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Kỹ năng xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong trường tiểu học*. Tài liệu tập huấn, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.